

Budget 2019-2022

Generelle bemærkninger

1. DET OVERORDNEDE BUDGET

Byrådet godkendte den 11. oktober 2018 budgettet for 2019 med tilhørende budgetoverslag for årene 2020 - 2022. Hovedoversigten fremgår nedenfor.

Budget 2019-2022 - Hovedoversigt				
Alle beløb i 1.000 kr.				
Negative beløb = indtægt	Budget 2019	Overslag 2020	Overslag 2021	Overslag 2022
Indtægter i alt uden finansieringstilskud	-2.137.717	-2.183.049	-2.237.330	-2.288.368
<i>Heraf skatter</i>	-1.596.642	-1.627.887	-1.676.754	-1.723.385
<i>Heraf tilskud og udligning</i>	-541.075	-555.162	-560.576	-564.983
Finansieringstilskud	-17.112	0	0	0
Drift inkl. refusion uden buffer og effektiviseringskrav	2.078.799	2.056.828	2.059.278	2.055.574
Ikke udmøntede effektiviseringskrav	0	-10.754	-28.478	-47.265
Afsat buffer vedr. servicedrift	25.074	0	0	0
Drift inkl. refusion i alt	2.103.873	2.046.075	2.030.800	2.008.308
Renter	3.882	4.202	3.943	3.304
Pris- og lønfremskrivning		49.827	95.605	141.320
Resultat af ordinær drift	-47.074	-82.945	-106.981	-135.436
Anlæg i alt	86.232	99.418	51.697	46.335
Resultat i alt	39.158	16.473	-55.285	-89.101
Optagelse af lån i alt	-57.293	-34.133	-3.000	-3.000
Afdrag på lån	49.923	53.500	82.187	55.333
Balanceforskydninger	-21.109	5.057	-31.693	-4.393
Finansiering i alt	-28.479	24.424	47.494	47.940
Ændring af likvide aktiver				
+ = Forbrug af likviditet	10.679	40.896	-7.791	-41.161
- = Tilgang af likviditet				
Beregnet ultimolikviditet				
Negative beløb = likviditet under nul	-28.422	-69.318	-61.526	-20.365
Laveste forventede gennemsnitslikviditet	90.041	72.012	54.970	55.644
Udviklingen i langfristet gæld - gæld ultimo året:	2019	2020	2021	2022
Skattefinansieret gæld	581.366	575.390	509.543	470.429
Lån vedrørende ældre- og plejeboliger*	191.779	180.229	168.618	156.945
I ALT *)	773.145	755.619	678.161	627.374

*) Negativ ydelsesstøtte fra staten vedrørende ældre- og plejeboliger medfører, at der ikke er direkte sammenhæng mellem afdrag på lån og udvikling i restgæld.

Tallene i hovedoversigten er nærmere beskrevet i afsnit 3.

2. GENERELLE BUDGETFORUDSÆTNINGER

De generelle budgetforudsætninger er følgende:

- Budgetprocessen
- Det forventede regnskabsresultat for 2018
- De langsigtede økonomiske mål
- Befolkningsudviklingen
- Bevillingsniveau

Alle de generelle forudsætninger er beskrevet nedenfor.

2.1. BUDGETPROCESSEN

Budgetlægningen for 2019-2022 tog udgangspunkt i budgetoverslaget for 2019, som det så ud ved vedtagelsen af flerårsbudgettet 2018-2021.

I forhold hertil er der indarbejdet en række korrektioner for forhold, som har ændret sig i perioden fra budgetvedtagelsen i oktober 2017 til afholdelsen af budgetseminar for Byrådet ultimo august 2018.

Det er eksempelvis:

- opdateret pris- og lønfremskrivning
- ny lovgivning
- politiske beslutninger, herunder konsekvenserne af genåbningen af budget 2018 i marts 2018
- ændringer i mængder og priser

Budgettet for en række politikområder lægges på grundlag af aktivitetsbaserede budgetmodeller baseret på mængder, enhedspriser og serviceniveauer. Budgettet genberegnes med disse oplysninger for at sikre, at budgetteringen tilpasses demografien og samfundsudviklingen.

Ud over disse tekniske korrektioner, er der på baggrund af kravene i den økonomiske politik indarbejdet en række effektiviseringstiltag i det budgetforslag, der blev forelagt Byrådet på budgetseminaret.

I midten af maj 2018 indgik KL og regeringen økonomaftalen for 2019. De væsentligste økonomiske rammer i denne aftale var:

- En samlet ramme for de kommunale serviceudgifter på 251,9 mia. kr., hvoraf Halsnæs kommunes andel er 1.535,2 mio. kr.
- En samlet ramme for kommunernes anlægsudgifter på 17,8 mia. kr. Denne ramme fordeles ikke på de enkelte kommuner.
- At i alt 4,0 mia. kr. af kommunernes samlede bloktilskud er gjort betinget af, at kommunernes budgettering under ét overholder de aftalte rammer for service og anlæg. Derudover er det en central forudsætning for økonomaftalen, at både den aftalte serviceramme og anlægsramme i 2019 overholdes i både budgetterne og regnskaberne.
- At der blev etableret en tilskudsordning på 250 mio. kr. til tilskyndelse af skattenedsættelser (75% af nedsættelsen i 2019, 50% i 2020 og 2021 samt 25% i 2022). Ved skatteforhøjelser der overstiger nedsættelserne, sanktioneres nettoforhøjelsen tilsvarende og den resterende nettoforhøjelse modregnes i bloktilskuddet.
- Ekstraordinært finansieringstilskud på 3,5 mia. kr., hvoraf 2 mia. kr. fordeles på baggrund af kommunernes grundlæggende økonomiske vilkår, mens 1,5 mia. kr. fordeles efter indbyggertal.
- Særtilskudspuljen afsat til vanskeligt stillede kommuner på 300 mio. kr. (350 mio. kr. i 2018)
- Lånepuljer på i alt 850 mio. kr. til anlægsprojekter, primært på de borgernære områder eller med henblik på at opnå effektiviseringer.

- En særlig lånepulje på 500 mio. kr. til styrkelse af likviditeten i vanskeligt stillede kommuner.

Efter indgåelsen af økonomiaftalen blev budgettet opdateret med de aftalte økonomiske rammer herunder indtægter fra skat, tilskud og udligning baseret på det statsgaranterede udskrivningsgrundlag. Desuden blev det tildelte særtilskudsbeløb fra puljen til vanskeligt stillede kommuner i Hovedstadsområdet indarbejdet, da det i august blev tildelt efter ansøgning.

Ud over ansøgning om særtilskud, blev der også ansøgt om dispensation til optagelse af lån fra såvel anlægspuljerne som lånepuljen vedrørende styrkelse af likviditeten, således at udnyttelse af eventuel låneadgang kunne indgå i den efterfølgende politiske prioritering af budgettet.

Sideløbende med den tekniske tilretning af budgetgrundlaget blev der af administrationen udarbejdet en række forslag til henholdsvis reduktioner og udvidelser af henholdsvis drifts- og anlægsbudgettet til brug for den politiske prioritering.

Dette var grundlaget for Borgmesterens oplæg til et samlet budget i balance, som derefter dannede grundlaget for de politiske drøftelser på byrådets budgetseminar, der blev afholdt den 30. og 31. august 2018.

Et flertal i Byrådet bestående af Socialdemokratiet, Venstre, Socialistisk Folkeparti og Enhedslisten vedtog den 11. oktober 2018 budgettet for 2019–2022.

Budgetaftalen ses i sin samlede ordlyd som særskilt bilag på hjemmesiden.

2.2. FORVENTNINGER TIL REGNSKAB 2018

En væsentlig forudsætning for budgettets likviditetsnøgletal er forventningerne til regnskab 2018, idet det forventede regnskabsresultat har indflydelse på såvel beregningerne af den forventede ultimolikviditet og den gennemsnitlige kassebeholdning.

Budgettet for 2019-2022 tog afsæt i det forventede regnskab pr. 31. juli 2018, som blev forelagt på budgetseminaret og efterfølgende behandlet på Byrådsmødet den 13. september 2018, idet der dog blev indarbejdet en forudsat reduktion af servicedriftsudgifterne på 9,3 mio. kr. samt en forøget lånoptagelse i 2018 på 8,0 mio. kr.

Dermed baserer budgettet for 2019-2022 sig på en likviditet ultimo 2018 på -17,7 mio. kr.

2.3. LANGSIGTEDE ØKONOMISKE MÅL

Blandt de generelle forudsætninger for budgettet er Byrådet økonomiske politik for årene 2015-2018. Den økonomiske politik indeholder følgende mål:

- **Solidt overskud på den løbende drift**

Det overordnede sigtepunkt er, at der frem mod år 2018 skal arbejdes mod et budgetteret overskud på minimum 100 mio. kr. på den løbende drift.

I det vedtagne flerårsbudget er der et overskud på den løbende drift stigende fra 47,1 mio. kr. i 2019 til 135,4 mio. kr. i 2022.

- **Kommunens kassebeholdning skal have en størrelse, så der er ro om kerneopgaverne**

Det overordnede sigtepunkt er en budgetteret gennemsnitlig kassebeholdning (jf. kassekreditreglen) på minimum 80 mio. kr.

I det vedtagne budget er der politisk enighed om, at gennemsnitslikviditeten ikke lige nu behøver at overstige 80,0 mio. kr. I det vedtagne flerårsbudget forventes den laveste gennemsnitslikviditet at forekomme i løbet af 2021, hvor den forventes at udgøre 55,0 mio. kr., mens den i budgetåret 2019 forventes at ligge på 90,0 mio. kr. Den laveste gennemsnitslikviditet forventes i oktober 2021, hvorefter den med det vedtagne budget vil være stigende i resten af budgetperioden, jf. afsnit 3.5.4.

- **Kommunens skattefinansierede gæld skal nedbringes, så pengene kan gå til service til borgerne frem for renter og afdrag**

Sigtepunktet for kommunens skattefinansierede gæld pr. indbygger (gæld i alt ex. gæld vedr. ældreboliger) er, at den skal nedbringes til 15.000 kr. pr. indbygger.

Gælden udgjorde ved udgangen af 2017 571,6 mio. kr., hvilket svarer til 18.344 kr. pr. indbygger.

Med den budgetterede lånoptagelse og afdrag på lån i budgetperioden forventes gælden ved udgangen af 2022 at udgøre 470,4 mio. kr. Med et forventet indbyggertal på 31.094, jf. kommunens befolkningsprognose, svarer det til 15.129 kr. pr. indbygger.

- **Så lav skat som muligt – givet det besluttede serviceniveau**

Det indgåede budgetforlig ændrer ikke på de skattemæssige forudsætninger i forhold til 2018. Dermed udgør kommuneskatten fortsat 25,7 pct., grundskyldspromillen er 34,0, og dækningsafgiften på erhvervsejendomme udgør 5,0 promille, jf. afsnit 3.1 vedr. indtægter.

- **Udvikling af kommunens værdier i ejendomme og anlæg**

Sigtepunktet er, at det skattefinansierede anlægsbudget udgør 50-80 mio. kr. årligt.

I flerårsbudgettet udgør bruttoanlægsudgifterne 91,7 mio. kr. i 2019, mens der i overslagsårene 2020-2022 er afsat hhv. 101,9 mio. kr., 52,2 mio. kr. og 46,3 mio. kr.

- **Realistiske og gennemsigtige budgetforudsætninger**

Byrådet lægger vægt på, at budgettet er lagt på baggrund af realistiske og gennemsigtige forudsætninger, ligesom der ud fra et forsigtighedsprincip ikke budgetteres med væsentlige salgsindtægter fra jord og bygninger.

Budgettet er lagt ud fra realistiske forventninger til udgifter og indtægter i 2019-2022, således som de forventedes på budgetlægningstidspunktet (ultimo september 2018).

Gennemsigtheden er skabt ved, at alle budgetforudsætninger for hvert enkelt politikområde er gennemgået. Der er i forbindelse hermed udarbejdet uddybende budgetbeskrivelser, hvoraf det fremgår, hvad der er afsat af budgetmidler på hvert område. Det fremgår også hvilke delaktiviteter, der er afsat midler til og med hvilke mængde- og prisforudsætninger samt serviceniveau.

I det vedtagne budget er der forudsat salg af ejendomme for henholdsvis 2,5 mio. kr. i 2019, 2,5 mio. kr. i 2020 og 0,5 mio. kr. i 2021. Herudover er der i 2019 afsat 3,0 mio. kr. i salgsindtægt som konsekvens af en godkendt indtægtsbevilling fra 2018, hvor indtægten først indgår i 2019. Eventuelle salgsindtægter herudover vil tilgå kassebeholdningen til styrkelse af kommunens likviditet.

- **En konsekvent stram økonomistyring**

Økonomistyringen er baseret på, at budgetterne passer til det reelle forventede udgiftsbehov, at der er sammenhæng mellem de forskellige økonomiske processer og et incitament til god økonomisk styring i de enkelte virksomheder og områder. Derudover at der løbende er overblik over de forventede afvigelser mellem årsregnskabet og budgettet og den udvikling, som præger de mest risikofyldte udgiftsområder. Endvidere er økonomistyringen tilrettelagt således, at der også løbende er fokus på det samlede forventede årsregnskab, således at eventuelle tiltag, som måtte være nødvendige for overholdelsen af det samlede kommunale budget, kan iværksættes umiddelbart efter en udfordring er opstået.

De økonomiske processer, som skaber den samlede stramme økonomistyring er årsregnskabet (særligt fokus på årets afvigelser), overførsler mellem regnskabsårene, den demografiske udvikling, de forventede regnskaber og budgetlægningen (nye tilpassede budgetforudsætninger).

10 gange årligt udarbejdes der detaljerede forventede regnskaber, hvor forudsætningerne i budgettet, som fremgår af Budgetbeskrivelserne, holdes op mod den konkrete udvikling for at vurdere den økonomiske situation, risikoområder og eventuelle krav til budgettilpasninger.

- **Forberedt til fremtiden**

Sigepunktet er, at der årligt tilvejebringes effektiviseringer på 1 % og forelægges mulige reduktioner på minimum 1 % af driftsbudgettet, således at der skabes rum for udvikling af kommunen. 1 % af driftsbudgettet svarer til 19 mio. kr.

De effektiviseringer som er blevet besluttet siden 2015 betyder, at der er implementeret mere end 19 mio. kr. hvert år i effektiviseringer til og med budgettet for 2019.

I budgetoverslagsårene mangler der fortsat at blive igangsat konkrete projekter for 10,8 mio. kr. for at leve op til kravet på 19 mio. kr. i 2020, ligesom der fortsat mangler konkret udmøntning for henholdsvis 28,5 og 47,3 mio. kr. i 2021 og 2022.

- **Kommunen bidrager til overholdelse af kommunalpolitiske aftaler**

Den årlige økonomiaftale mellem Regeringen og Kommunernes Landsforening indebærer et loft over, hvor mange penge den enkelte kommune – og kommunerne under ét – må bruge på de såkaldte serviceudgifter.

Det vedtagne budget indeholder serviceudgifter for 2019 på i alt 1.525,2 mio. kr., hvilket er ca. 10 mio. kr. under den beregnede ramme. I budgettet er der herudover indarbejdet bufferpuljer på i alt 25,1 mio. kr. til sikring mod øgede servicedriftsudgifter. Det forudsættes dog, at bufferpuljen ikke anvendes. Skulle dette blive tilfældet, vil likviditeten derfor blive reduceret tilsvarende. I løbet af 2019 vil kommunen blive målt op i mod en serviceramme på i alt 1.550,3 mio. kr. (de budgetterede serviceudgifter inkl. bufferpuljen).

Økonomiaftalen indeholder også en ramme for, hvor meget kommunerne samlet set må anvende til anlægsudgifter i budgetåret. Rammen er på 17,8 mia. kr. Rammen er ikke fordelt, da kommunerne har forskellige anlægsbehov, men Halsnæs Kommunes anlægsbudget holder sig under den andel, som kan betragtes som "Halsnæs Kommunes", hvis rammen blev fordelt efter indbyggertal.

2.4. BEFOLKNINGSUDVIKLINGEN

Pr. 1. januar 2018 udgjorde det samlede befolkningstal i Halsnæs Kommune 31.168 indbyggere, hvilket var 23 indbyggere færre end forudsat ved sidste års befolkningsprognose. Fra 2018-2029 forventes det samlede befolkningstal at falde med 230 indbyggere til 30.938 i 2029.

De enkelte befolkningsgrupper forventes at udvikle sig således:

- Antallet af fødsler forventes at svinge mellem 241 og 254 i løbet af perioden, uden at der er tale om nogen egentlig tendens.
- Antallet af 1-5 årige ender på næsten samme niveau i 2029, men udviser undervejs større udsving i årene 2022-2027, hvor børnetallet forventes at ligge op til 40 børn højere end i 2018.
- Børn i den skolepligtige alder (6-16 årige) er støt faldende over perioden fra 3.800 børn i 2018 til 3.170 børn i 2029, hvilket udgør et fald på 16,6 pct.
- Ungdomsgruppen, det vil sige de 17-25 årige, falder fra 2.718 i 2018 til 2.336 i 2029, svarende til et fald på 14,1 pct.
- Borgere i den erhvervsaktive alder – de 26-64 årige – udviser et fald på 7,9 pct. fra 15.225 borgere i 2018 til 14.028 borgere i 2029.
- På ældreområdet forventes der en samlet stigning i antallet af 65-99 årige på 25,3 pct. fra 7.847 i 2018 til 9.833 i 2029.

Nedenstående tabel viser den forventede befolkningsudvikling den 1. januar i Halsnæs Kommune fordelt på aldersgrupper (for 2018 er det faktiske tal).

ALDER	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
0 – 0	249	247	249	253	253	254	254	253	250	248	244	241
1 – 5	1.329	1.355	1.330	1.340	1.370	1.370	1.367	1.364	1.359	1.355	1.345	1.331
6 – 16	3.800	3.705	3.681	3.632	3.532	3.486	3.415	3.352	3.268	3.217	3.184	3.170
17 – 25	2.718	2.658	2.598	2.551	2.522	2.467	2.459	2.424	2.446	2.419	2.384	2.336
26 – 49	8.121	8.044	7.980	7.974	7.874	7.735	7.614	7.482	7.312	7.218	7.094	6.969
50 – 64	7.104	7.133	7.142	7.172	7.202	7.235	7.247	7.247	7.279	7.223	7.150	7.059
65 – 79	6.326	6.490	6.589	6.675	6.754	6.819	6.829	6.775	6.688	6.642	6.618	6.646
80+	1.521	1.594	1.688	1.801	1.905	2.033	2.183	2.403	2.622	2.860	3.046	3.187
I alt	31.168	31.226	31.256	31.398	31.412	31.399	31.369	31.300	31.224	31.182	31.066	30.938
Prognose 2017	31.191	31.188	31.173	31.137	31.094	31.081	31.042	30.943	30.855	30.726	30.509	

2.5. BEVILLINGSNIVEAU

Ved bevillingsniveau forstås specifikationsgraden af de budgetposter, som Byrådet ved den endelige budgetvedtagelse tager bevillingsmæssig stilling til.

Bevillingsniveauet i det vedtagne driftsbudget er på politikområdeniveau, og bevillingerne er givet som bruttobevillinger (udgifter for sig, indtægter for sig).

Udvalgene kan i løbet af året foretage budgetomplaceringer mellem forskellige aktivitetsområder inden for de enkelte politikområder under udvalget – dog ikke budgetomplaceringer, som medfører ændringer i serviceniveauet, idet ændringer i serviceniveauet altid skal godkendes af Byrådet.

Budgetomplaceringer mellem politikområderne skal altid godkendes af Byrådet.

Fordelingen af det vedtagne budget på de enkelte politik- og aktivitetsområder fremgår af bevillingsoversigten, som kan ses på kommunens hjemmeside.

I særlige tilfælde kan der i henhold til reglerne i kommunens kasse- og regnskabsregulativ foretages administrative omplaceringer mellem aktivitetsområder, politikområder og udvalg. Dette gælder f.eks. omplaceringer mellem politikområdet Budgetpuljer og de enkelte driftsområder, hvor budgetpuljerne skal udmøntes.

Anlægsbevillinger gives som bruttobevillinger på de enkelte anlægsprojekter (udgifter for sig, indtægter for sig). Der er som udgangspunkt afsat rådighedsbeløb på investeringsoversigten til anlæggene og ikke bevillinger. Rådighedsbeløbene skal frigives (anlægsbeviges), forinden et projekt kan igangsættes. Enkelte anlægsprojekter er dog bevilget i forbindelse med vedtagelsen af budgettet, og kan således igangsættes uden yderligere politisk behandling.

For de finansielle poster, indtægter (skatter, tilskud og udligning), renter, optagelse af lån, afdrag på lån og balanceforskydninger afsættes budgetterne som samlede nettobevillinger (udgifter og indtægter i alt) inden for den enkelte kategori.

3. BUDGETTET I HOVEDTAL

Nedenfor gennemgås de enkelte poster i hovedoversigten, jf. afsnit 1.

3.1. INDTÆGTER

Indtægtssiden i kommunens budget for 2019 udgør 2.154,8 mio. kr., som kan opdeles i 2 hoveddele:

- Skatteindtægterne, som udgør 1.596,6 mio. kr.
- Tilskud og udligning, som udgør 558,2 mio. kr. inkl. det særlige finansieringstilskud på 17,1 mio. kr.

Budgetteringen af skatteindtægter, tilskud og udligning over budgetperioden er baseret på en samlet vurdering af udviklingen i den gennemsnitlige skattepligtige indkomst og udviklingen i befolkningstallet dels set lokalt i kommunen og dels samlet set på landsplan og i Hovedstadsområdet.

Kommunerne kan vælge at budgettere indtægterne på baggrund af enten statsgaranterede beløb, som udmeldes af ministeriet eller vælge selv at budgettere skatteindtægter, tilskud og udligning ud fra egne skøn. Uanset budgetteringsform vil man i budgetåret få udbetalt det budgetterede provenu, men ved selvbudgettering vil der ske en efterregulering tre år efter budgetåret, så de modtagne indtægter tilpasses de faktiske skatter og deraf afledte tilskuds- og udligningsbeløb for det pågældende år.

Halsnæs Kommune har for 2019 valgt at anvende de statsgaranterede beløb.

3.1.1. SKATTEINDTÆGTER

Skatteindtægterne består af kommunale indkomstskatter, grundskyld, dækningsafgift og selskabsskatter, som hver især er budgetteret med nedenstående provenu:

Skatteprovenu 2019:	Mio. kr.
Kommunal indkomstskat (personskat) samt skatter af dødsboer	-1.358,6
Grundskyld og dækningsafgifter	-229,9
Selskabsskatter, m.v.	-8,1
I ALT	-1.596,6

Det vedtagne budget er baseret på følgende skattesatser i alle årene 2019-2022:

Personskatter	Udskrivningsprocent
Kommuneskat	25,70
Kirkeskat	0,85
Skatter vedr. fast ejendom	Udskrivningspromille
Grundskyldspromille	34,00
Dækningsafgift for private erhvervsjendomme	5,00
Dækningsafgift for offentlige jendomme	
- Af grundværdien	15,00
- Af forskelsværdien	8,75

Kirkeskatten er ikke en egentlig kommunal skat, men opkræves af kommunen på vegne af ministerium og provsti til finansiering af kirkernes vedtagne budgetter. Ind- og udbetalinger vedrørende kirkeskatten er balanceforskydninger, jf. afsnit 3.5.3.

3.1.2. TILSKUD OG UDLIGNING

Samlet set udgør tilskud og udligning 559,7 mio. kr. i budget 2019, som fordeler sig således på de enkelte ordninger:

Tilskud- og udligningsordninger	mio. kr.
Kommunal udligning	-387,4
Statstilskud (bloktilskud)	-31,0
Efterregulering statstilskud	6,5
Tilskud som økonomisk vanskeligt stillet kommune	-26,0
Tilskud til styrkelse af kommunens likviditet	-17,1
Tilskud vedr. ældre	-11,6
Udligning vedr. selskabsskat	-20,7
Udligning vedr. udlændinge, netto	7,8
Øvrige tilskud og tilsvær	0,7
Beskæftigelsestilskud inkl. efterreguleringer	-83,7
Kommunalt bidrag til regionerne	4,2
Tilskud og udligning i alt	-558,2

Nedenfor er de væsentligste ordninger beskrevet kort.

De kommunale udligningsordninger: Der sker en udligning af forskellen mellem den enkelte kommunes beskatningsgrundlag og forskellige udgiftsbehov samt de gennemsnitlige beskatningsgrundlag og udgiftsbehov i henholdsvis hele landet og i hovedstadsområdet. Disse udligningsordninger giver i 2019 Halsnæs Kommune en nettoindtægt på 387,4 mio. kr.

Bloktilskuddet opgøres i forbindelse med de årlige økonomiforhandlinger mellem regeringen og KL. En del af den samlede bloktilskudspulje anvendes til finansiering af blandt andet landsudligningen og det tilskud, som gives til kommuner uden for Hovedstadsområdet med høje strukturelle underskud. Herefter fordeles den resterende pulje (5,7 mia. kr.) mellem alle landets kommuner efter indbyggertal, hvilket giver Halsnæs Kommune 31,0 mio. kr. Det skal dog bemærkes, at 21,6 mio. kr. af dette bloktilskud er betinget af, at kommunerne under ét overholder de aftalte rammer for service- og anlægsbudgettet.

Ekstraordinært finansieringstilskud er tildelt kommunerne igen i 2019, og giver i Halsnæs Kommune 17,1 mio. kr. Tilskuddet er til forhandling hvert år i forbindelse med indgåelse af kommuneaftalen og er derfor ikke forudsat videreført i de efterfølgende år.

Tilskud til særligt vanskeligt stillede kommuner i Hovedstadsområdet kræver særlig ansøgning og tildeles af ministeriet blandt ansøgerne efter objektive kriterier. Halsnæs Kommune har for 2019 fået tildelt 26,0 mio. kr. fra denne pulje. Puljen er finansieret af hovedstadskommunerne, og Halsnæs Kommune har bidraget til puljen med 3,0 mio. kr. Netto får Halsnæs Kommune således med 23,0 mio. kr. ud af ordningen. Det er i overslagsårene 2020-2022 forudsat, at Halsnæs ligeledes vil modtage 26,0 mio. kr. i tilskud fra puljen, mens medfinansieringsbeløbet over perioden stiger til 3,2 mio. kr. i 2022. Der findes en tilsvarende pulje på landsplan, men her har Halsnæs Kommune ikke modtaget tilsagn om tilskud i 2019, og der er derfor heller ikke budgetteret med tilskud i overslagsårene.

Beskæftigelsestilskuddet ydes til kommunerne til finansiering af udgifter til forsikrede ledige, herunder gives et særligt tilskud til kommuner, der har en større udvikling i ledigheden end de øvrige kommuner i landsdelen. Samlet set forventes det, at kommunen modtager 83,7 mio. kr. fra denne ordning i 2019. Beløbet er fastholdt uændret i overslagsårene.

Udligning af selskabsskat, hvor der udlignes 50 % af forskellen mellem den enkelte kommunes egen indtægt fra selskabsskatter og den gennemsnitlige indtægt på landsplan, opgjort pr. indbygger. Halsnæs kommune vil i 2019 modtage 20,7 mio. kr. fra denne ordning.

Endelig har tilskud og udligning også ordninger som alene er en udgift – det gælder fx udviklingsbidraget til regionerne. Beløbene er baseret på et fast beløb pr. indbygger og udgør 4,2 mio. kr. for Halsnæs Kommune i 2019.

For så vidt angår overslagsårene, gør det sig gældende, at der forventes gennemført en reform af hele tilskuds- og udligningssystemet med virkning fra budgetåret 2021 eller 2022. Da indholdet af denne reform ikke er kendt, er flerårsbudgettet baseret på de nugældende regler samt de ovenfor nævnte egne skøn vedrørende finansieringstilskud og særtilskuddet til vanskeligt stillede kommuner.

3.2. DRIFTSUDGIFTER OG -INDTÆGTER INKL. REFUSION

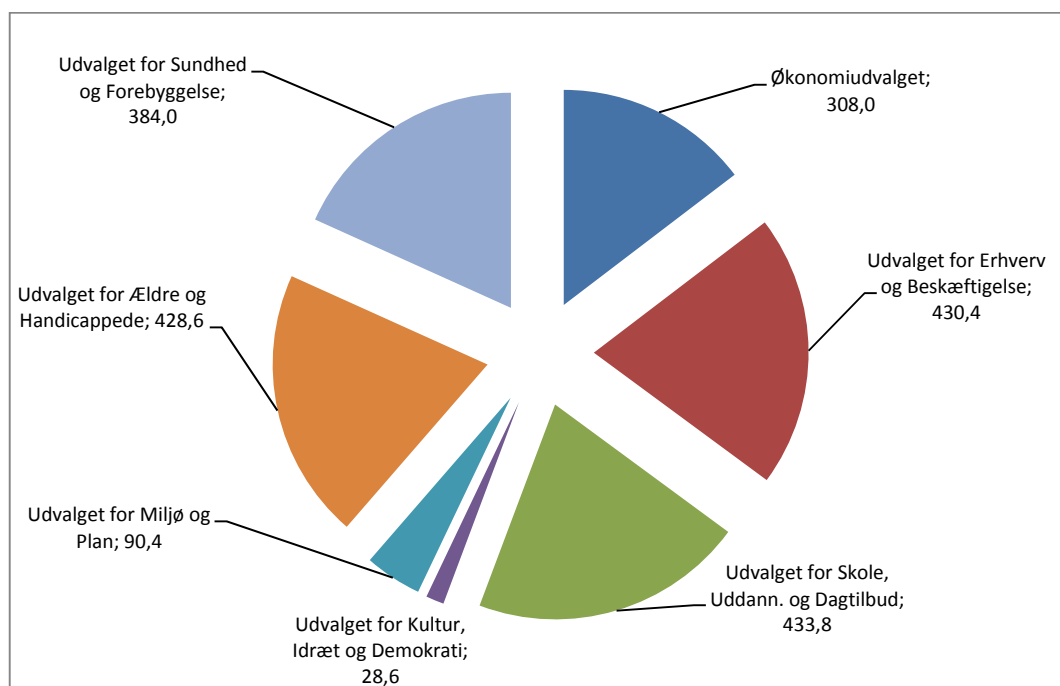
Der er i budgettet for 2019 afsat netto 2.078,8 mio. kr. til kommunens løbende drift inkl. refusionsindtægter.

Nettodriftsudgifterne kan opdeles på følgende udgiftstyper:

Udgiftstype	Nettoudgift – mio. kr.
Serviceudgifter	1.525,2
Ikke-serviceudgifter:	
Overførselsudgifter	384,9
Udgifter vedr. forsikrede ledige	52,4
Kommunal medfinansiering af sundhedsvæsenet	146,9
Ældreboliger	-11,5
Refusion vedr. særligt dyre enkeltsager	-19,2
Løbende driftsudgifter og -indtægter i alt	2.078,8
Afsat buffer til sikring af servicedrift	25,1
Samlet driftsbudget for 2019	2.103,9

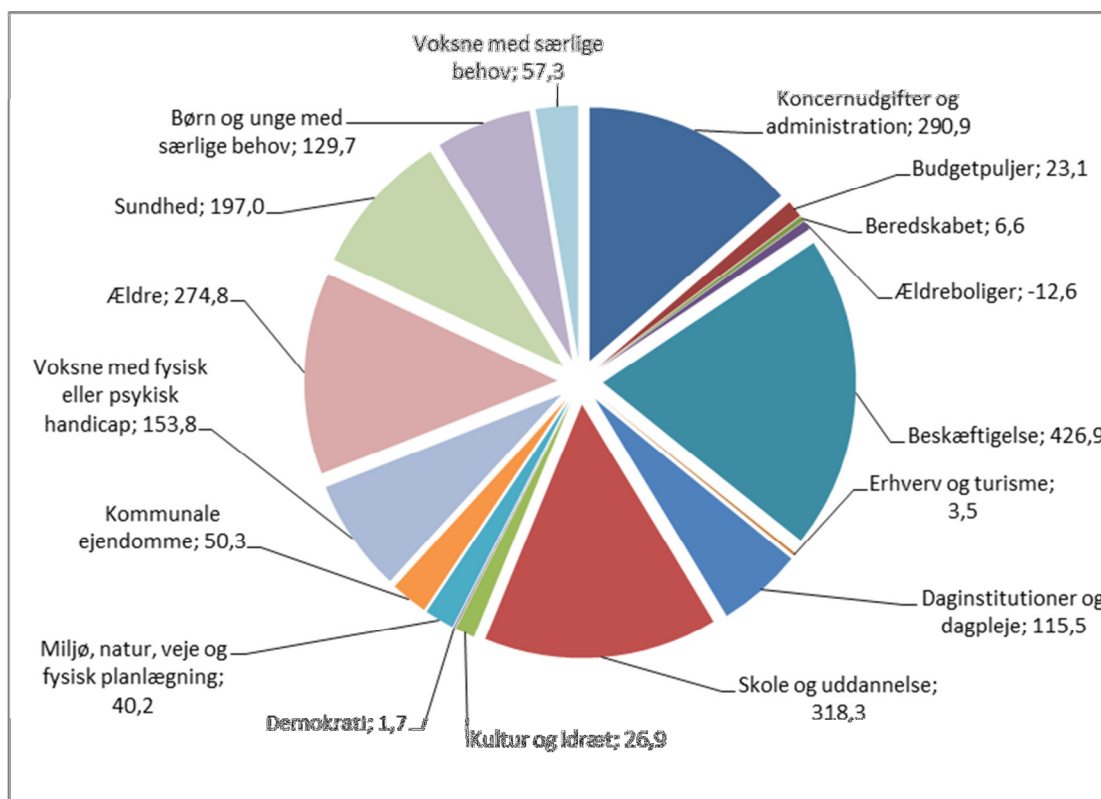
Fordelingen af budget 2019 på udvalg og politikområder fremgår af de efterfølgende grafer.

Løbende drift og refusion, udvalgsopdelt – beløb i mio. kr.:

De enkelte udvalgs driftsbudgetter er yderligere opdelt i et antal politikområder, som udgør de enkelte bevillinger jf. afsnit 2.5.

Løbende drift og refusion fordelt på politikområder – beløb i mio. kr.:

I det samlede budget indgår Ældreboliger med en nettoindtægt på 12,6 mio. kr., Tværgående puljer med en nettoindtægt på 6,1 mio. kr. og Generelle reserver (bufferpulje vedr. servicedrift) med en udgift på 25,1 mio. kr. Korrigeres der for disse beløb, andrager de kommunale driftsudgifter 2.097,5 mio. kr.

- Heraf udgør de borgernære serviceområder dagpasning, skoler og ældreområdet i alt 708,6 mio. kr., svarende til ca. 33,8 pct. af de samlede udgifter
- De socialt relaterede udgifter til handicap- og psykiatri, familieområdet, sociale ydelser og beskæftigelsesområdet udgør 767,7 mio. kr., eller ca. 36,6 pct.
- Sundhedsområdet, som hovedsageligt vedrører medfinansiering af det regionale sundhedsvæsen udgør 197,0 mio. kr., svarende til ca. 9,4 pct.
- De øvrige udgifter herunder udgifter til administration, kultur og fritid samt det tekniske område udgør tilsammen 424,3 mio. kr. eller 20,2 pct. af det samlede budget.

De enkelte politikområder er nærmere beskrevet i særskilte budgetbeskrivelser.

3.3. RENTER

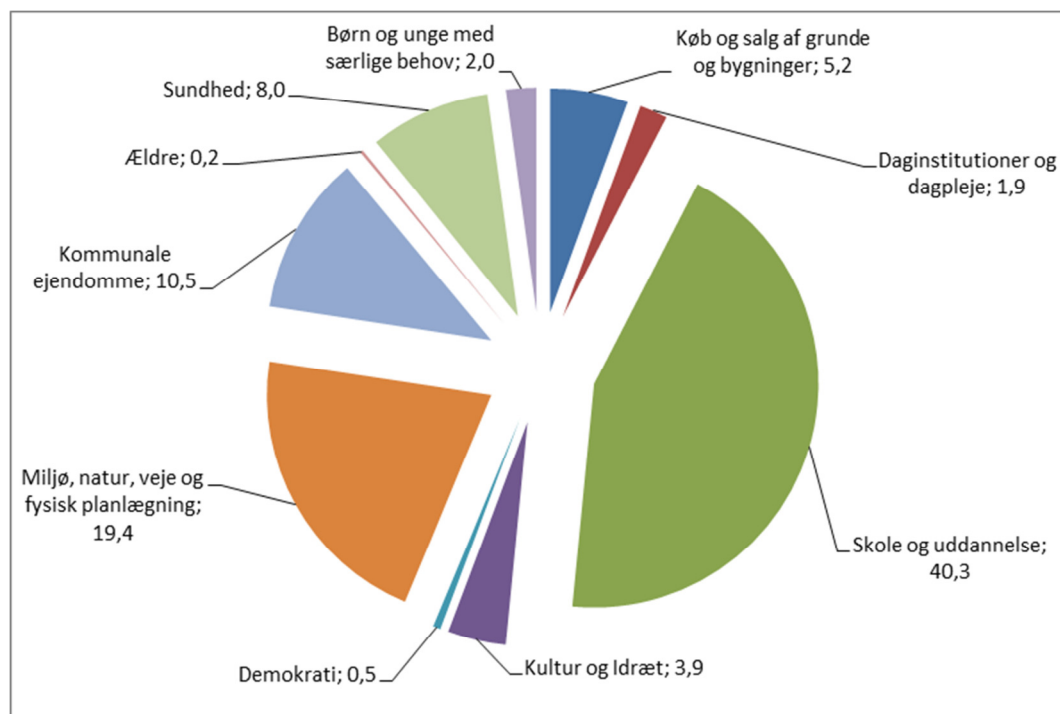
Der er over budgetperioden budgetteret med netto renteudgifter på mellem 4,2 og 3,3 mio. kr. årligt. I 2019 kan budgettet opdeles i følgende kategorier:

Specifikation vedr. budgetterede renter	mio. kr.
Indtægter:	
Renter af likvide aktiver, værdipapirer og udlån	-1,8
Renter af øvrige tilgodehavender	-1,7
Indtægter fra garantiprovision	-1,6
Udgifter:	
Renter af langfristet gæld	8,6
Renter af kortfristet gæld	0,3
I ALT	3,9

3.4. ANLÆGSUDGIFTER

I 2019 er der budgetteret med bruttoanlægsudgifter på 91,7 mio. kr., mens der er budgetteret med indtægter for i alt 5,5 mio. kr. vedrørende grundsalg. Netto er der således budgetteret med 87,7 mio. kr. til anlæg i 2019.

Bruttoanlægsudgifter 2019 opdelt på politikområder – beløb i mio. kr.

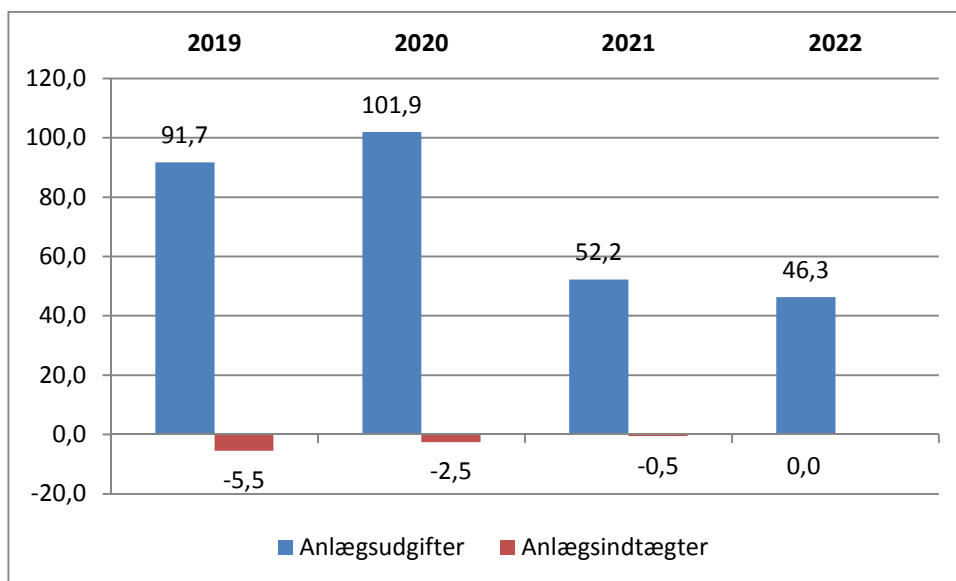

Det væsentligste enkeltprojekt er, at der i 2019 er afsat 37,3 mio. kr. til af opførelse af en ny skole i Frederiksværk. Samlet set er der i budgetperioden afsat 115,0 mio. kr. til projektet.

Herudover er der i 2019 afsat i alt 4,9 mio. kr. til resterende byggemodning i Kregme syd. Under Trafik og Veje er indeholdt puljer på 17,4 mio. kr. til belægningsarbejder, cykelstier og trafiksikkerhed samt renovering af vejbelysning, mens der under Kommunale Ejendomme er afsat 10,5 mio. kr. til bygningsrenovering og energibesparende foranstaltninger, mens der er afsat 8,0 mio. kr. til ny tandklinik, hvor tandplejen skal samles.

I overslagsårene 2020-2022 udgør bruttoanlægsudgifterne henholdsvis 101,9 mio. kr., 52,2 mio. kr. og 46,3 mio. kr.

Kommunens bruttoanlægsudgifter og -indtægter 2019-2022 (mio. kr.).

Ud over, at der over perioden er afsat 115,0 mio. kr. til opførelse af en ny skole, er de væsentligste poster på det 4-årige anlægsbudget:

- Gennemgang og renovering af kommunale ejendomme med i alt 56,1 mio. kr., inkl. energibesparende investeringer
- Cykelstier, veje og vejbelysning med i alt 69,5 mio. kr.

Den specificerede investeringsoversigt fremgår af kommunens hjemmeside.

3.5. FINANSIERING

Posten finansiering omfatter henholdsvis optagelse af og afdrag på kommunens lån samt balanceforskydninger. Disse er hver især beskrevet nedenfor.

3.5.1. LÅNEOPTAGELSE

Det er i forbindelse med vedtagelsen af budgettet for 2019-2022 besluttet at optage lån for i alt 97,4 mio. kr.

Heraf optages 40,0 mio. kr. til finansiering af skolebyggeriet.

Herudover forudsættes der optaget i alt 18,2 mio. kr. til mellemfinansiering vedrørende indefrosne ejendomsskatter i 2019 og 2020.

Der er desuden forudsat optaget lån for i alt 16,1 mio. kr. til finansiering af energibesparende investeringer på kommunale ejendomme og vejbelysning.

I 2019 er endvidere forudsat optaget lån for i alt 23,2 mio. kr. til styrkelse af kommunens likviditet.

3.5.2. AFDRAG PÅ LÅN

Der er i 2019 budgetteret med afdrag på lån for i alt 49,9 mio. kr., hvoraf 38,4 mio. kr. vedrører den skattefinansierede gæld. I overslagsårene stiger de samlede afdrag til 55,3 mio. kr. i 2022, heraf 43,7 mio. kr. vedr. den skattefinansierede gæld.

I 2021 forekommer dog et ekstraordinært afdrag på 27,3 mio. kr., idet Staten overtager opkrævningsopgaven og gældsforpligtelsen vedr. indefrosset grundskyld i 2021. Indfrielsen svarer til den gæld der er optaget i 2018-2020 vedr. indefrysning af grundskyld (18,2 mio. kr. i 2019 og 2020 jf. ovenfor under låneoptagelse).

Forskellen mellem de totale afdrag og afdrag vedr. den skattefinansierede gæld på 11,5 mio. kr. vedrører lån optaget til finansiering af ældreboliger, som er undergivet særlig lovgivning. Renter og afdrag på disse lån finansieres via beboernes huslejebetaling, der indgår som en særlig budgetpost på driftsbudgettet under politikområdet Ældreboliger.

3.5.3. BALANCEFORSKYDNINGER

Begrebet balanceforskydninger dækker over budgetterede forskydninger i tilgodehavender og kortfristede gældsforpligtelser, som registreres på balancen.

Der er i alt budgetteret med en nettoindtægt på 21,1 mio. kr. i 2019. Heraf er de 25,1 mio. kr. modpost til den afsatte bufferpulje vedr. servicedrift, således at de almindelige balanceforskydninger udgør en nettoudgift på 4,0 mio. kr. I 2020 er der tale om en budgetteret nettoudgift på 5,1 mio. kr., mens 2021 og 2022 udviser en netto indtægt på henholdsvis 31,7 og 4,4 mio. kr.

Herunder er der budgetteret med en årlig nettoindtægt på 4,0 mio. kr. vedrørende pensionisters lån til betaling af ejendomsskatter, samt 1,1 mio. kr. i årlig frigivelse af deponeret provenu fra salg af HMN.

Desuden er der budgetteret med en udgift på 1,3 mio. kr. i 2019 vedr. endelig afvikling af gæld til forsyningsselskabet i forbindelse med selskabsførelsen af spildevandsområdet pr. 1. januar 2010.

Vedrørende tilgodehavende som følge af indefrysning af stigninger i ejendomsskatter er der i perioden 2019 til 2020 årligt afsat en udgift på 9,1 mio. kr., mens det samlede tilgodehavende på 27,3 mio. kr. for perioden 2018-2020 forudsættes indfriet i 2021.

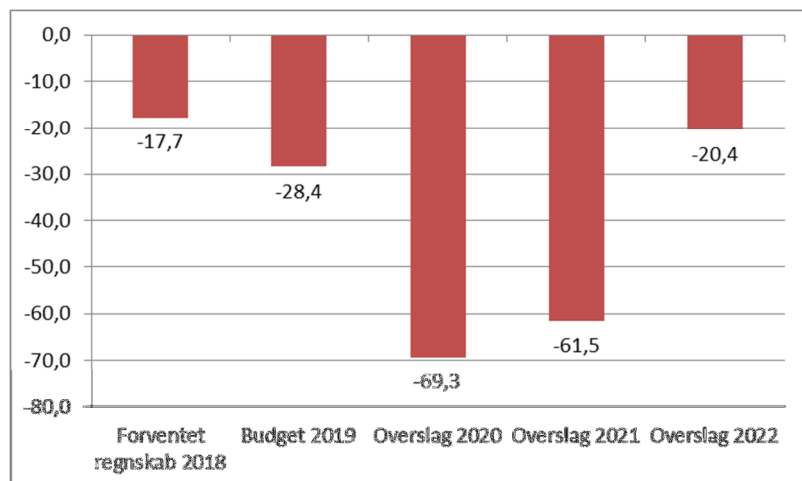
Endelig indgår provenu og afregning af kirkeskatter under balanceforskydninger, idet kommunen modtager skatteindtægten og afregner udgifterne til provsti og kirkekasser på baggrund af deres fastsatte budgetter. For 2019 giver dette en indtægt på 1,7 mio. kr., mens det samlede mellemværende ultimo 2019 forudsættes afviklet med 0,7 mio. kr. i hvert af årene 2020-2022.

3.5.4. Likviditet

Ved udarbejdelsen af budgettet for 2019-2022 er det forudsat, at kommunen kommer ud af 2019 med en ultimo kassebeholdning på -28,4 mio. kr., hvilket er baseret på det forventede regnskab opgjort pr. 31. juli 2018 jf. budgetforudsætningerne i afsnit 2.2., samt at der forudsættes brugt 10,7 mio. kr. af kassebeholdningen i budgetåret 2019.

I overslagsårene 2020-2022 forudsætter flerårsbudgettet, at der vil blive tilført kassebeholdningen 8,1 mio. kr. i alt, således at der ved udgangen af 2022 forventes en ultimo kassebeholdning på -20,4 mio. kr.

Udviklingen i kassebeholdningen ultimo året – mio. kr.:

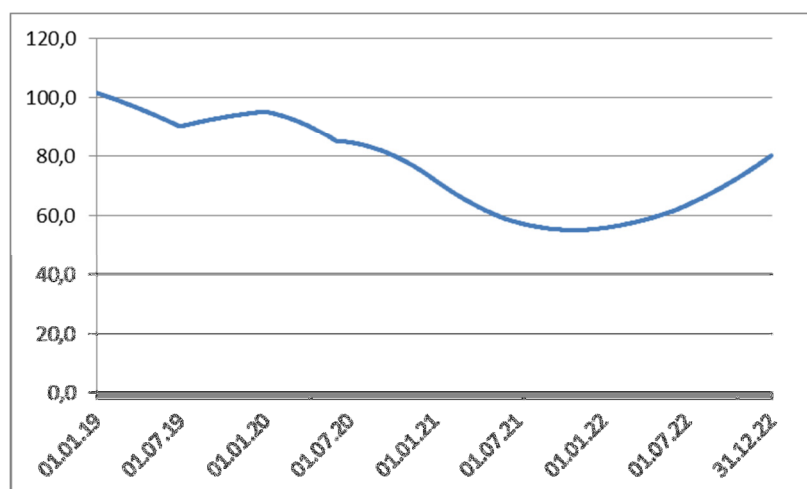

Det primære sigtepunkt for kommunens likviditet er imidlertid den gennemsnitlige kassebeholdning, hvilket skyldes, at den daglige kassebeholdning udviser store udsving, og dermed ikke egner sig som det primære styringsværktøj.

Der er af Social- og Indenrigsministeriet fastsat en regel om, at kommunens laveste gennemsnitlige likviditet set over de seneste 365 dage ikke må være negativ, den såkaldte kassekreditregel – ellers sættes kommunen under administration. Jf. afsnit 2.3 har Byrådet fastsat et langsigtet økonomisk mål på den laveste gennemsnitlige likviditet på 80 mio. kr.

Den laveste gennemsnitslikviditet forventes i 2018 at blive 79,7 mio. kr., som falder primo året, da kassebeholdningen forudsættes forøget i løbet af året. Til gengæld falder gennemsnitslikviditeten så i løbet af årene 2019 og 2020 og frem til medio august 2021, hvor den forventes at ligge på 64,8 mio. kr., hvorefter gennemsnitslikviditeten igen udvikler sig positivt. jf. nedenstående graf.

Udvikling i gennemsnitslikviditeten 2019-2022 – mio. kr.

3.5.5. GÆLD

Halsnæs Kommune havde ultimo 2017 langfristede gældsforpligtelser på 793,0 mio. kr. Heraf vedrørte 214,7 mio. kr. ældreboliger, som er undergivet en særlig lovgivning med hensyn til finansiering og afvikling og 6,7 mio. kr. vedrørte leasede aktiver.

Den skattefinansierede gæld på lån ex. leasing (altså den langfristede gæld ex. gæld vedr. ældreboliger) udgjorde 571,6 mio. kr. ultimo 2017, men forventes på baggrund af den budgetterede låneoptagelse og -afvikling i budgetperioden at falde til 470,4 mio. kr. ved udgangen af 2022.

Opgjort pr. indbygger falder den skattefinansierede lånegæld fra 18.344 kr. ultimo 2017 til 15.129 ved udgangen af 2022.

Udviklingen i kommunens lånegæld ex- leasing og skattefinansieret gæld pr. indbygger:

